

Overordnede retningslinjer for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, 2024 - 2027 i Land og Hadeland og Nittedal.

Bakgrunn

Tilskuddsforvaltningen til næringsformål og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) er hjemlet i «Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket». Kommunene har samarbeidet om en felles strategi og retningslinjer i perioden 2020-2023, og dette videreføres i denne revisjonen for neste fireårsperiode.

Generelt

Det er laget en felles skogstrategi for de 6 kommunene Nordre Land, Søndre Land og Gran i Innlandet og i Jevnaker, Lunner og Nittedal i Akershus. Strategien er basis for disse overordnede retningslinjene. Tilskudd kan omfordes mellom **de 3 kommunene i Innlandet og de 3 kommunene i Akershus hver for seg**, etter behov og etter drøfting mellom de skogansvarlige i kommunene. Den kommunen som har midler som kan overføres, tar beslutning om beløp som skal overføres. Disse retningslinjene gjelder i 4 års perioden. Kommunene vedtar administrativt de årlige tilskuddssatsene.

Tilskudd til skogsbilveger

Bestemmelsene i forskrift om tilskudd til NMSK ligger til grunn for behandling av søknader om tilskudd. Forskriften inneholder blant annet disse bestemmelsene om tilskudd til vegbygging:

§ 5. Tilskudd til veibyging

- Det kan gis tilskudd til bygging av nye eller ombygging av eksisterende skogsveier når dette bidrar til helhetsløsninger som gir grunnlag for utnyttelse av skog- og utmarksressursene.
- Det kan bare gis tilskudd til veier som er godkjent etter den til enhver tid gjeldende forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål, eller etter plan- og bygningslovens bestemmelser. Det er videre et vilkår at veien blir bygd i samsvar med gjeldende normaler for landbruksveier med byggebeskrivelse, fastsatt av LMD og gjeldende fra 1. juni 2013. Samarbeidstiltak bør prioriteres.
- Før anleggsarbeidet settes i gang skal det foreligge byggeplan som kommunen har godkjent.
- Det er et krav at veien blir vedlikeholdt til den standard som den opprinnelig ble bygd. Kravet er satt til å gjelde i 25 år.

Det henvises også til § 3, fjerde ledd i samme forskrift:

Ved fellestiltak skal det foreligge en skriftlig avtale mellom deltakerne om fordeling av kostnader og ansvar i forbindelse med tiltakets gjennomføring, og eventuelle vilkår som blir knyttet til senere oppfølging og vedlikehold.

Stikkrenner, kulverter og bruer skal dimensjoneres etter nedbørs- og avrenningsforholdene ved minst 25 – 50 års flommen (Q 25 -50) i det aktuelle området. Minste tillatte indre diameter for stikkrenner settes til 400 mm. Dette på bakgrunn av erfaringer knyttet til situasjoner med ekstreme nedbørshendelser i regionen. I risikoområder for løsmasseskred er det viktig å bruke kort avstand mellom stikkrenner, rør

med tilstrekkelig dimensjoner og samtidig søke å opprettholde naturlige vannveger. Det kan unntaksvis tillates indre diameter ned til 300 mm i områder uten fare for skred, begrensede nedbørsfelt og med lav fare for skader som følge av flom og nedbør.

Retningslinjer for prioritering og behandling av søknader om skogsvegtilskudd

Søknader om tilskudd vil bli behandlet fortløpende inntil årets bevilgning er brukt opp.

Søknadsskjema (LDIR-903) skal benyttes ved søknad om tilskudd og følgende vedlegg skal være med:

- kommunal godkjent byggeplan, kostnadsoverslag og arbeids-/linjebeskrivelse (s 2 på LDIR-903)
- kommunens saksframlegg og vedtak om godkjenning av veianlegget, inkl. vurdering etter naturmangfoldlovens prinsipper §§ 8-12.
- veilagets godkjente og signerte vedtekter, eller signerte andelseierlister, samt årsmøtereferat

Som hovedprinsipp er det en forutsetning at tilskudd til skogsveiprosjekter skal utløse aktivitetsøkning og bidra til økt utnyttelse av skogressursene i vegens dekningsområde.

Prioritering

Ved prioritering mellom anlegg og støttenivå vektlegges flere faktorer som bl.a:

- veiens lengde
- strekninger som er spesielt utfordrende og kostnadskrevende (f.eks. bruer og omlegging av bratte stigninger)
- kvantum i hogstklasse IV og V som sokner til vegen og vegens dekningsområde.
- antall interessenter i vegprosjektet
- et operativt veilag med fungerende styre, godkjente vedtekter og regelmessige årsmøter

Jf. forskrift om tilskudd til NMSK må veien bidra til en helhetsløsning for skog- og utmarksressursene. I forskriften forstås ombygging av landbruksvei som: *vesentlig opprusting av eksisterende vei til en bedre veiklasse i samsvar med normaler for landbruksvei med byggebeskrivelse fastsatt av LMD.*

Løpende vedlikehold, som bl.a. slitelagsgrusing på strekninger og grøfterensk uten andre tiltak, er ikke tilskuddsberettiget. Det forutsettes at veien blir anlagt i samme veiklasse som det er omsøkt.

Tilskudd til punktutbedring, modernisering og ombygging av eksisterende skogsveier

Tilskuddet kan brukes til tiltak som innebærer fjerning av flaskehalsar som utbedring av bruer, kulverter og stikkrenner. Det kan også gis tilskudd til utvidelse av snuplasser jf. ny vegnormal (2013). Opprusting av strekninger med dårlig bæreevne, smal veibredde og grøftenett/stikkrenner som ikke håndterer vannføring ved store nedbørsmengder (ikke grøfterensk) er også tilskuddsberettiget. Registrering av tilskuddssøknad, med kartfesting, og byggesøknad gjøres av kommunen i ØKS. Søknadsskjema (LDIR-903), med vedlegg, sendes kommunen på lik linje som i ordinære skogsvegsøknader.

Minimum anleggskostnad er kr 50 000,-

Tilskudd til byggeplan og oppfølging under anleggsfasen

Det er mulig å søke tilskudd på kostnader til byggeplan. Fakturerte utgifter til byggeplan skal da inngå i de tilskuddsberettigede anleggskostnadene. Tilskudd til byggeplan forutsetter at skogeier har søkt om tilskudd på vegprosjektet. Hvis veganlegget ikke skulle bli realisert, til tross for mottatt tilsagn om tilskudd, kan kommunen vurdere å gi tilskudd på planleggingsarbeidet som er utført. Utgifter til byggeplan for skogsvei kan dekkes med skogfond, forutsatt at planen er i henhold til kravene som stilles.

Utgifter til oppfølging av veianlegg i anleggsfasen (innleid byggeleder) kan inngå i de tilskuddsberettigede kostnadene. Forutsetningen er at grunneier leier inn profesjonell veiplanlegger.

Under www.landbruksdirektoratet.no «Spørsmål og svar om landbruksveiforskriften og byggesøknad, § 3-3 Vilkår», finnes informasjon om hvem dette gjelder. Utgiftene må være innenfor det som normalt kan forventes av tids og ressursforbruk av et slikt oppdrag.

Tilskuddssatser

Det kan gis tilskudd i intervallet 30-50% ut fra prioriteringene ovenfor. For viktige skogsbilveger der søknad fremmes av en operativ vegforening som har flere interessenter, godkjente vedtekter og et fungerende styre, kan høyeste tilskuddssats vurderes. Det gis ikke tilskudd til skogsveger av klasse 7 og 8.

50 % kan gis på ny-/ombygging av bruer. Bruk av tre som byggemateriale vil prioriteres.

Minimum anleggskostnad for ordinære vegprosjekter (NMSK) er kr 50 000,-.

En rimelig del av eventuelle kostnader til administrasjon før og underveis i anleggsperioden, kan inngå i tilskuddsgrunnlaget. Administrasjon som inngår som en naturlig del av en skogeiers arbeidsoppgaver er ikke en del av tilskuddsgrunnlaget.

Maksimal byggekostnad som gir grunnlag for tilskudd settes til kr 1 700,- pr løpemeter veg, kostnad ut over dette gir normalt ikke grunnlag for tilskudd.

Bruk av vegplanlegger (gjelder Jevnaker, Lunner og Nittedal)

Benyttes vegplanlegger til utarbeidelse av byggeplan, økes tilskuddssatsen med 3%.

Benyttes sertifisert vegplanlegger (fra SKOGKURS) til oppfølging i byggeprosessen, økes tilskuddssatsen med 3%.

Tilleggsbevilgning

Vegprosjekter som er under arbeid og som trenger tilleggsbevilgning kan sende søknad med beskrivelse av årsaken til kostnadsoverskridelsen. Kommunen foretar behovsprøvd individuell vurdering av den enkelte søknad.

Regnskap / utbetaling

Kostnader skal registreres i ØKS, samt fylles ut på regnskapssammendrag (LDIR-904) og sendes kommunen. Tilskuddet utbetales når LDIR-904 er godkjent. Vedlikeholdsutgifter skal ikke være med på regnskapssammendraget.

Med grunnlag i godkjente regnskapssammendrag kan tilskudd utbetales etter hvert som arbeidet gjennomføres. Jf. § 10 i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, skal minst 10 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskap forelagt og godkjent.

Kontroll

Kommunen skal kontrollere at vegen blir bygd i samsvar med godkjent plan og retningslinjer. Resultatet av kontrollen skal registreres av kommunen i ØKS.

Overordnede prosjektmidler til skogsvegformål

Kommunene gir Statsforvalteren rett til å avsette inntil 10 % av tildelt ramme til formålet skogsveg årlig.

Midlene skal gå til kompetanseoppbygging omkring temaet skogsveg. Eksempel på tiltak er oppbygging av vegplanleggerkompetanse, tilstandsregistrering av skogsbilveger, samt organisering av fagdager innenfor temaet skogsveg på lokalt og regionalt nivå.

Kommunen gir også Statsforvalteren rett til å administrere midlene og koordinere utbetalinger opp mot de instanser som skal godkjøres.

Dersom godkjent vegplanlegger konkluderer med at prosjektet er ulønnsomt for skoginteressene i vege, kan kostnaden for vegplanleggingen dekkes med inntil 75 % tilskudd.

Tilskudd til drift med taubane og drift med hest

Det settes i utgangspunktet ikke av midler til tilskudd til drift med taubane eller drift med hest, da det er så store behov for opprusting av skogsbilveger at midlene må prioriteres til vegformål. Dersom det et år kommer søknader om tilskudd til drift med taubane eller drift med hest, vil det bli vurdert om en året etter at søknaden er kommet inn kan avsette midler til de omsøkte tiltakene. Statsforvalterens anbefalinger for tilskuddsforvaltning vil legges til grunn i slike beslutninger.

Tilskudd til skogkultur

Kommunene får tildelt tilskuddsrammer kommunevis. Bestemmelsene i forskrift om tilskudd til NMSK § 4 ligger til grunn for behandling av søknader om tilskudd.

§ 4. Tilskudd til skogkultur

For å stimulere til utvikling av kvalitetsskog kan det gis tilskudd til ungsogpleie og andre kvalitetsfremmende tiltak. Dette omfatter også tilskudd til skjøtsel av skog i kantsoner og i sammenheng med kulturminner.

Det skal ikke gis tilskudd til bruk av kjemiske midler, kjøp av utstyr eller til tiltak som ved uttak av virke gir overskudd.

Generelle vilkår

Tilskuddsordningen gjelder alle skogeiendommene i Land, Hadeland og Nittedal med mer enn 10 dekar produktiv skog og som er registrert i skogfondsregisteret.

1. Tiltaket må være samfunnsøkonomisk lønnsomt.
2. Tiltaket skal være skogfaglig og miljømessig forsvarlig utført.
3. Feltet skal være minst 2 dekar.
4. Skogeieren har plikt til å følge opp tiltaket.
5. Skogeieren har plikt til å oppgi relevante opplysninger om tiltaket, vise tiltaket og akseptere de kontrolltiltak som offentlig skogadministrasjon bestemmer.

Markberedning

1. Det gis tilskudd til markberedning. Tiltaket utføres primært på arealer med bonitet G 14 -11 og F 14 – 8 når arealet skal forynges naturlig og/eller tilplantes/tilsåes.
2. Tiltaket må utføres i tråd med Standard for markberedning for Hedmark og Oppland av 2014.
3. I terreng med erosjonsfare skal ikke furene overstige 10 m.
4. Markberedning med tanke på naturlig foryngelse bør planlegges i forhold til frøår for både gran og furu. Gjensetting av frøtrær (furu) og utforming av hogstflater er viktige faktorer for å lykkes. Feltet må være foryngnet innen fem år. I tilfelle dårlig tilslag skal feltet suppleres.

Ungskogpleie

1. Tilskudd gis til ungsogpleie og mekanisk vegetasjonskontroll.
2. Tiltaket må utføres i tråd med Standard for ungsogpleie for Hedmark og Oppland av 2017.
3. Pleien skal fristille et passende antall av de beste trær av det beste treslaget. Etter ungsogpleie/lauvrydding bør det være fristilt ca. 200 trær pr dekar. Dette gjelder alle boniteter.

4. Det skal ikke brukes tid og penger på å fjerne trær som ikke gir framtidsstammene målbar konkurranse.
5. Lauvtrær prioriteres som utfyllingstrær i bestandet og for øvrig i kantsoner og fuktdrag.
6. Det skal tas hensyn til landskapspleie ved variasjon i treslag, spesielt stell av kantsoner, unngå rydding av små myrer og fjellknatter, mv.

Stammekvisting

1. Kvisting kan foretas på gran, furu og bjørk.
2. Kvisting bør utføres når diameter i brysthøyde er ca. 7 – 10 cm
3. Greintykkelse på kvistede trær skal ikke overstige 2,5 cm.
4. Full kvistfri høyde skal være minst 4 meter etter en eller flere omganger med kvisting. Etter hver kvisting skal minimum 50 % av trehøyden ha grønn krone.
5. Antall kvistede trær pr. dekar skal ligge mellom 60 og 80.
6. Tiltaket skal godkjennes av kommunen i forkant

Etablering og skjøtsel av skog i jordbrukets kulturlandskap.

Det er en utfordring at «kulturlandskapet gror igjen». Gjennom SMIL- midlene er det opprettet en ordning for å tilbakeføre deler av disse gjengroingsarealene til åpne beitearealer gjennom skogrydding og aktiv beitebruk. Men det finnes også betydelige gjengroingsarealer, der det ikke er aktuelt med slik arealbruk, men der arealene heller burde skjøttes aktivt med sikte på skogproduksjon. Ved å etablere en tilskuddsordning som også favner slike arealer, signaliserer kommunene at det er ønskelig med en aktiv holdning til forvaltning av all produktiv mark. Begrunnelsen for en slik ordning ligger i at dette er svært produktive arealer som burde vært utnyttet bedre, både av landskapshensyn og av hensyn til økt CO₂ opptak i et klimaperspektiv.

Ordningen omfatter tilskudd til reetablering av skog der arealene består av uskjøttet ungskog eller uønskede fremmede arter som f.eks. rødhyll og kjempespringfrø.

Tilskuddsordningen kan omfatte alle stedeegne treslag, men treslagsvalget skal styres av landskapshensyn, bonitet og vegetasjonstype. I kulturlandskapet rundt Randsfjorden, på Hadeland og i Nittedal settes det krav til at lauv, fortrinnsvis bjørk skal benyttes, men også svartor, osp og ask mv. kan være aktuelle treslag. I kulturlandskapet i høyereliggende områder i kommunene kan bartrær benyttes.

Det stilles krav til forhåndsgodkjenning av kommunen av aktuelle arealer og treslagsvalg.

Tilskuddssatser og kostnadstak

Nedenfor er det ført opp tilskuddsområder, tilskuddssatser og kostnadstak pr daa for finansiering med skogfond med skattefordel og tilskudd for 2024. For de andre årene i perioden settes tilskuddssatsene i henhold til tilgjengelige midler det enkelte år, og med lik tilskuddssats i de 3 Innlandskommunene og lik tilskuddssats i Akershus-kommunene.

Tiltak	Tilskuddssats (inntil)	Maks kostnad som utløser tilskudd/daa
Markberedning	40 %	800
Ungskogpleie	35 %	1000
Kunstig kvisting av furu og lauv (skal forhåndsgodkjennes)	35 %	600
Etablering og skjøtsel av skog i jordbrukets kulturlandskap og gjengroingsarealer (skal forhåndsgodkjennes)	35 %	2000

Maskostnad som utløser tilskudd, kan justeres i perioden dersom det er et behov.

Retningslinjer for søknad og forvaltning av tilskudd til skogkultur:

1. Frist for søknad om tilskudd og innmelding av planlagte tiltak er 15. oktober for å bli prioritert for tilskudd etter årets satser. Er det tilskudd igjen, kan det søkes om dette fram til frist for registrering av tiltak rundt 1. desember.
2. Søknad om utbetaling av skogfond og tilskudd til skogkultur skal sendes kommunen snarest mulig etter at arbeidet er utført. Søknad kan foretas elektronisk fra <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/skogfond/skogfond-no>, eventuelt kan skjema LDIR-909 *Utbetaling fra skogfond og søknad om tilskudd til skogkultur* fra Statens landbruksforvaltning benyttes.
3. Tilskudd godskrives skogfondskonto til den enkelte skogeier / søker etterskuddsvis. Slik godskriving gjøres 3 – 4 ganger i året.
4. Søknad kan sendes senest året etter at arbeidet er utført, men vil da komme inn under de vilkår for tilskudd på det tidspunktet da søknaden behandles.
5. Om det under forhåndskontroll viser seg at tiltaket ikke er i tråd med gitt vilkår, skal skogeier varsles per brev/e-post. Skogeier vil bli bedt om en redegjørelse. Om redegjørelsen uteblir, eller det viser seg at tiltaket ikke er gjort i følge reglene, vil det bare bli utbetalt tilskudd dersom det foreligger dokumentasjon på at tiltaket er rettet opp. Tiltak som det vurderes nødvendig å kontrollere, men er levert så seint at kontroll først kan gjøres året etter, vil bli behandlet etter reglene ved kontrolltidspunkt.
6. Om det under etterkontroll viser seg at tiltaket ikke er i tråd med gitte vilkår eller arealet blir omdisponert til annet formål enn skogproduksjon innen 5 år, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt, helt eller delvis jfr. § 13 i forskriften.
7. Vedtak gjort etter disse retningslinjer kan påklages til Statsforvalteren etter forvaltningslovens bestemmelser.

Tilskudd til miljøtiltak

Det er ikke avsatt lokale tilskuddsmidler til å ivareta og videreutvikle miljøverdier knyttet til biologisk mangfold i skog. Kommunene saksbehandler sentralt avsatte midler etter retningslinjene utarbeidet av Landbruksdirektoratet.

RETNINGSLINJENE FOR ALLE TILSKUDDSORDNINGER ER GJELDENE FRA 1 FEBRUAR 2024
Tilskuddssatser og forutsetninger/vilkår kan bli endret i løpet av året